

Ilmansuojeluyhdistys (ISY) ry.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut

Kirjaamo

PL100

00066 HSY

(kirjaamo/hsy.fi)

Asia: Lausunto pääkaupunkiseudun ilmastomuutokseen sopeutumisen strategia-luonnoksesta (Dnro 704/80/802/2110)

Sopeutumisstrategiassa linjaukset on jaettu yleisiin ja poikkisektoriaalisiin toimenpiteisiin ja maankäytön, liikenteen ja verkostojen, rakentamisen, vesi-, jäte- ja energiahuollon, pelastustoimen ja turvallisuuden sekä sosiaali- ja terveystoimen toimenpiteisiin. Sektoriaalinen jaottelu johtaa kuitenkin helposti päällekkäisiin toimintoihin, mistä on viitteitä tässäkin strategiapaperissa. Jotta suunnitelluilla toimenpiteillä saavutettaisiin niille asetetut tavoitteet mahdollisimman resurssitehokkaasti, tulisi kaikessa toiminnassa korostaa kuntien ja muiden toimijoiden yhteistyötä sekä toisaalta tehdä työnjako/vastuualueet selviksi kaikille osapuolille. Kuntien näkökulmasta hyödyllistä olisikin todennäköisesti ohjauskeinojen, toiminnallisten kokonaisuuksien ja ohjelmien mukainen jaottelu. Esimerkiksi pääkaupunkiseudun yhteiset linjaukset rannikkoalueiden rakentamisesta ovat välttämättömät.

Ilmastomuutoksessa ei ole kysymys vain ilmakehän hiilidioksidipitoisuudesta (CO₂) ja kohoavista lämpötiloista sekä sään ääri-ilmiöistä rankkasateineen ja kasvavine tulvariskeineen. Ilmansuojeluyhdistys haluaa korostaa hillinnän (päästöjen rajoittamisen) merkitystä sekä kiinnittää huomiota etenkin ilmanlaatuun vaikuttaviin tekijöihin ja toimenpiteisiin, joilla ennustettuja muutoksia ilmanlaadussa voidaan hillitä ja/tai niihin voidaan sopeutua. Kyseiset maankäyttöön liittyvät toimenpiteet ovat keskeisessä roolissa myös ajatellen sopeutumista itse ilmastomuutokseen ja sen mukanaan tuomiin lämpötilan ja sademäärän muutoksiin. Toimenpiteillä on suuri merkitys myös sosiaali- ja terveystoimen näkökulmasta, sillä ilmanlaadulla on ihmisten terveyden kannalta erittäin merkittäviä ja vaikuttavat myös luonnon kykyyn tuottaa sellaisia ekosysteemipalveluja, jotka lieventävät ilmastomuutoksen vaikutuksia.

Ilmanlaadun osalta pääkaupunkiseudulla ovat jo nyt ongelmana ihmisten terveydelle asetun raja-arvon ylittävät NO₂-pitoisuudet. Lisäksi alailmakehän otsonin taustapitoisuudet jatkavat todennäköisesti nousuaan ja otsoniepisodeja esiintyy etenkin

pitkien hellejaksojen yhteydessä. Sopeutumisstrategian taustaselvityksessä todetaan, että hengitysilman otsoni ja hiukkaset lisäävät jo nyt pääkaupunkiseudulla kuolleisuutta ja hengityselinsairauksia. Energiantuotannon ja liikenteen päästöjen hillitsemisen ohella ISY pitääkin keskeisenä toimenpiteenä metsäpinta-alan ja puuston määrän kasvattamista ja puuston elinvoimaisuudesta huolehtimista. Esimerkiksi Chicagossa tehdyt tutkimukset osoittavat, että puut puhdistavat ilmaa tehokkaasti ilman epäpuhtauksista sen lisäksi, että ne sitovat CO₂:a. Näin ollen olemassa olevan puuston säilyttäminen, puuston lisääminen ja sen elinvoimaisena pitäminen ovat paitsi olennainen sopeutumiskeino ilman epäpuhtauksien ja CO₂:n sidonnan näkökulmasta myös vedenkierron ja varastoinnin (= tulvien lieventämisen), varjostuksen ja korkeiden lämpötilojen alentamisen sekä tuulen voimakkuuden alentamisen näkökulmista. Puustosta ja (kaupunki)metsistä pitkällä aikavälillä saatavat hyödyt edellä mainittujen ekosysteemipalvelujen muodossa voivatkin euroissa mitattuna olla ainakin kaksinkertaiset niistä aiheutuviin hoitokuluihin ym. verrattuna (McPherson ym.1994; <http://www.forestsforwatersheds.org/reduce-stormwater/>).

McPherson E.G., Nowak, D.J., Rowntree, R.A. 1994. Chicagos's Urban Forest Ecosystem: Results of the Chicago Urban Forest Climate Project. USDA Forest Service, General Technical Report NE-186.